

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Всебічна модернізація та розвиток на інноваційних засадах визначають необхідність трансформації існуючих підходів до управління підприємствами з орієнтацією на підвищення ефективності та результативності використання наявних ресурсів, посилення економічної безпеки і конкурентоспроможності, мінімізації можливих ризиків. Через пріоритетність спрямованого пошуку та інтеграцію новітніх інструментів бізнес-управління, що мають потенціал підвищеної дієвості, актуалізується проблематика забезпечення результативності управління та модернізації його інструментарію, що в свою чергу, потребує системного дослідження аналітичного забезпечення управління інноваційним розвитком підприємств.

Для визначення спрямованості та змісту процесу аналізу інноваційного розвитку підприємства, а, отже, і подальшого використання його результатів в управлінні, важливим є формування теоретичного базису, принципів і організаційно-методичних підходів до його організації.

Дослідження наявних у науковій літературі різновекторних трактувань дефініції «інноваційний розвиток підприємства» дозволило виокремити декілька наукових підходів, які вирізняє зосередженість на: інноваціях і розгортанні інноваційного процесу; взаємозв'язку між інноваційним розвитком та потенціалом підприємства (передусім інноваційним); створенні привабливості з точки зору дохідності інвестиційного ризику; якісних змінах стану підприємства внаслідок реалізації уміння знаходити нові рішення, ідеї та у результаті винаходів. Репрезентована варіативність доводить, що це комплексне поняття, яке слід розглядати в контексті можливостей і прагнення суб'єкта господарювання до змін в умовах мінливості бізнес-середовища, уподобань споживачів та взаємовідносин зі стейкхолдерами. Інтерпретувати інноваційний розвиток варто через ідентифікацію спроможності підприємства до полівекторного економічного зростання за рахунок впровадження інновацій та нововведень, орієнтованих на отримання нових конкурентних переваг, посилення ринкових позицій безпечне функціонування й досягнення бажаних параметрів соціо-еколого-економічного розвитку. Відтак,

аналіз інноваційного розвитку підприємства має бути орієнтованим на оцінку (експрес та фундаментальну) потенціалу формування та рівня його інноваційної активності в сучасному бізнес-просторі.

В управлінській інформаційній системі ідентифікація, оцінка причин зміни та прогнозування рівня інноваційної активності та розвитку підприємства підпорядковуються певним принципам, цілям і функціям аналізу, та забезпечуються організаційною, інформаційною, методичною і технічною підсистемами [1]. Ґрунтуючись на [2] в якості базових визначені принципи організації аналітичних досліджень (системність; паралельність; підпорядкованість; пропорційність; спеціалізація і кооперація; взаємодія функцій; оперативність та дієвість; ефективність) та системності пізнання (науковість; об'єктивність; комплексність; системоутворюючі взаємовідносини; випереджальний розгляд; адекватність; своєчасність; безперервність) потенціалу формування й рівня інноваційного розвитку підприємства.

Метою аналізу в системі управління інноваційним розвитком підприємства є забезпечення інформаційної підтримки ухвалення управлінських рішень та розробка стратегії інноваційної активності, орієнтованої на отримання нових конкурентних переваг, посилення ринкових позицій безпечне функціонування й досягнення бажаних параметрів соціо-еколого-економічного розвитку. Досягнення визначеної мети аналізу можливо на підставі виконання низки завдань, основними з яких є: підготовка інформації для аналізу і прийняття управлінських рішень в сфері інноваційно активності та розвитку; оцінка стану і змін потенціалу формування й рівня інноваційної активності та розвитку підприємства; ідентифікація детермінант, моделювання взаємозалежностей і кількісна оцінка змін потенціалу формування та рівня інноваційної активності та розвитку підприємства; моніторинг і виявлення тенденцій розвитку потенціалу формування і рівня інноваційної активності та розвитку підприємства; прогнозування рівня інноваційної активності та розвитку підприємства; аналіз можливостей підприємства щодо усунення виявлених недоліків і стимулювання інноваційної активності та розвитку; узагальнення результатів аналізу інноваційної активності та розвитку й формування відповідних висновків; обґрунтування варіантів управлінських рішень і розробка заходів з практичної реалізації залучення виявлених резервів; оцінка ефективності управління інноваційним розвитком. Ефективне вирішення основних завдань аналізу інноваційного розвитку сприяє реалізації оціночної, контрольної, пошукової, прогностичної та інформаційної його функцій в системі управління підприємства, та визначається відповідним

механізмом і рівнем забезпечувальних підсистем, а саме: організаційної; інформаційної; методичної; технічної.

Експрес-оцінку рівня інноваційного розвитку підприємства у звітному році порівняно із базовим пропонуємо здійснювати із застосуванням критеріїв прибутку і надприбутку (різниця між прибутком та добутком величини активів підприємства на норму прибутковості інвестицій) шляхом обчислення відповідних показників. Так, за першим критерієм це показник інноваційного приросту прибутку, що визначається вираженням у відсотках співвідношення приросту операційного прибутку за рахунок здійснення інноваційної діяльності та загального його приросту. За другим критерієм це показник інноваційного приросту надприбутку, що визначається вираженням у відсотках співвідношення приросту операційного надприбутку за рахунок здійснення інноваційної діяльності та загального його приросту.

Фундаментальну оцінку потенціалу формування рівня інноваційної активності і розвитку підприємства доцільно здійснювати із застосуванням відповідного методичного інструментарію, що потребує додаткового обґрунтування критеріїв оцінювання, формування системи показників та методів їх дослідження.

На завершення зазначимо, що аналіз інноваційного розвитку підприємства є дієвим інструментом обґрунтування його стратегічних і тактичних планів, їх реалізації і контролю виконання прийнятих управлінських рішень. Його визначальною характеристикою є орієнтація на потреби управління та стратегічний вектор досліджень, який передбачає комплексне вивчення потенціалу формування та рівня інноваційної активності і розвитку з урахуванням впливу зовнішнього і внутрішнього бізнес-середовища, уподобань споживачів і взаємовідносин зі стейкхолдерами.

Інформаційні джерела:

1. Кашена Н.Б. Аналітична компонента системи управління економічною активністю підприємства торгівлі. Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції: зб. тез доп. учасників ІХ Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 17-18 листопада 2020 р.. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2020. С. 187-189.

2. Кашена Н. Б. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною активністю підприємств торгівлі: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2021. 389 с.